

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

DIRECTOR: AUGUST MATONS

Doctor en Ciències Agràries

Cap del Servei Tècnic d'Arbres fruiters de la Mancomunitat de Catalunya

COL·LABORADORS

JOAN AGUILÓ: Director del Laboratori de Patologia Vegetal del Consell Provincial de Foment de Tarragona.

LISINI ANDREU: Elaiotècnic.

JOAN ANGEL I GENÍS: Enginyer, Professor de Fitotècnia en l'Escola Superior d'Agricultura.

JOAN ARUMÍ: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic de Terra Campa.

LLORENÇ BADELL: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic de Viticultura.

GUILLEM DE BENAVENT: Doctor en Farmàcia, Ajudant del Laboratori Químic de la Direcció d'Agricultura.

M. FAURA I SANS: Doctor en Ciències Naturals, Professor de Geologia en l'Escola Superior d'Agricultura.

P. J. GIRONA: Doctor en Dret, Professor de Economia i Legislació en l'Escola Superior d'Agricultura.

MANUEL LLENAS: Doctor en Ciències Naturals, Professor de Botànica en l'Escola Superior d'Agricultura.

PERE J. LLORT: Publicista Agrari.

ARNEST MESTRE: Enginyer Director de la Estació Enològica de Felanitx (Mallorca).

CRISTÒFOL MESTRE: Enginyer Director de la Estació Enològica de Vilafranca del Penedès.

VICENS NUBIOLA: Professor de Floricultura en l'Escola dels Bells Oficis.

C. OLIVERAS MASSÓ: Enginyer Director de l'Escola de Viticultura i Enologia de Reus.

CARLES PI SUÑER: Enginyer, Director de l'Escola Superior d'Agricultura i Professor de Mecànica.

J. POCH DE FELIU: Enginyer, Encarregat del Servei Tècnic de Terra Campa.

JAUME RAVENTÓS: Enginyer, Director dels Serveis Tècnics d'Agricultura de la Mancomunitat, i Cap del Laboratori Químic de la Direcció d'Agricultura.

JOSEP M.ª RENDÉ: Cap del Servei d'Acció Social Agrària.

M. ROSSELL VILÀ: Professor de Zootècnia de l'Escola Superior d'Agricultura, Cap del Servei de Ramaderia.

JOAN SALOM: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic d'Arbres Fruiters.

SEGIMON VANDRELL: Enginyer, Encarregat del Servei Forestal.

ERASME M. D'YMBERT: Enginyer, Ajudant del Servei Tècnic d'Enologia.

VALERI SERRA I BOLDÚ :: SECRETARI

SUMARI

La política econòmica del Govern en el comerç de l'oli, per *August Matons*. — Una opinió autoritzada sobre la qüestió dels olis, per *R. Arqués i Arrufat*. — D'agost a setembre, per *Josep M.ª Rendé*. — Després del concurs de bestiar schwyz de la Seu d'Urgell, per *Danés Casabosch*. — El melis, per *Segimon Vendrell*. — D'higiene pecuària, per *J. Vidal Munné*. — Poda llarga i poda curta. — Comentaris. — Informació Vinícola, per *Pere J. Llort*. — Informació oleícola, per *Lisini Andreu*. — Informació general. — Notes del Departament d'Agricultura de la Mancomunitat de Catalunya. — Bibliografia, per *J. R.* — Consultori.

Direcció i Administració: Escudellers, núm. 10 bis - BARCELONA

**Bàscules
caixes per a
cabals
Pibernat**

**Parlament, 9
Barcelona**

Agricultors!

Empleeu juntament amb els
adobs químics o orgànics el

**Fertilitzador
Radiactiu
H. B. C.**

que és un poderós estimulant
de la vegetació que augmenta
les collites considerablement

Agència general per a Espanya del FERTI-
LITZADOR RADIACTIU H. B. C., Bruch,
núm. 42: Barcelona. — De venda en les
principals cases d'adobs d'Espanya.

SOCIETAT ENOLÒGICA DEL PENEDES
SERDÀ, ROS I C.^A - Vilafranca del Penedès

**APARELLS PER ANALISIS DE VINS
PRODUCTES ENOLÒGICS - ADOBS QUÍMICS
SULFATS I SOFRES - MAQUINÀRIA VITI-VINÍCOLA**

**INSTAL·LACIONS COMPLETES DE VINIFICACIÓ
MODERNA PER A CELLERS COOPERATIUS**

**DESPATX: Rambla Sant Francesc, 15 - Telèfon 24
TALLERS: Carrer de Misser Rufet, núm. 8 - Tel. 149**

Telegrames "SERDAROS"

En dirigir-vos a les cases anunciadores, citeu AGRICULTURA

AGRICULTURA

REVISTA AGRÍCOLA CATALANA

Dies de sortida: 5 i 20 de cada mes

Subscripció: Barcelona, any: **Pessetes 9** - Fora: **Pessetes 10** - Estranger: **Pessetes 11**

Número solt: **Pessetes 0'50**

La política econòmica del Govern en el comerç de l'oli

CREC haver demostrat que l'orientació que ha guiat la política del Govern en el comerç de l'oli és perfectament lògica i acceptable. Es una demostració, per altra part, no gaire difícil. N'hi ha prou amb enunciar la qüestió, amb plantejar-la, perquè resulti evident la seva lògica.

Però hi han dos aspectes amb els quals no és possible estar conformes. El primer es refereix a la parcialitat manifesta que significa el posar trabes al comerç de l'oli deixant lliure el comerç de la major part dels altres productes; el segon, ja esmentat, es refereix a l'aplicació pràctica d'aquesta política que es tradueix, en definitiva, en la supeditació dels bons productors, catalans i aragonesos, als mals productors, els andalusos.

Sobre el primer aspecte és perfectament justificable la protesta. Però penso que a pesar d'ésser justificable no arribarà segurament a assolir cap resultat.

No hi ha cap Govern, i menys encara aquest que presideix el senyor Dato, el qual ha tingut sempre la vanitat de voler presentar-se com a *sociòleg*, ço que en el seu llenguatge vol dir favorable a una *bien entendida política* obrerista, que estigui disposat a renunciar en aquests moments a unes disposicions que *teòricament* serveixen per a fer anar barat l'oli.

Es fàcil preveure, doncs, que la intervenció del Govern no cessarà, encara que és fàcil notar la parcialitat i la injustícia que representa posar traves i limitacions solament al comerç d'alguns productes, deixant als altres absoluta llibertat. Podrà més l'egoisme del Govern que la justícia, fet aquest que no ha de causar-nos cap meravella. Els catalans tenim sobre això una antiga experiència. Entre l'interès públic i el d'una camarilla qualsevol d'aquelles que a Madrid saben desplegar influències, no s'ha de dubtar sobre quin serà el sacrificat.

Es natural que la política justa seria aquella que s'expressa amb els *tots o cap*. Però *cap*, ja ho hem dit, no s'aconseguirà, car el govern no voldrà renunciar a aquestes disposicions que li permeten afirmar que

li interessa el proveïment de les classes necessitades. I el *tots* ens portaria tal garbull, puix que la nostra administració és prou inepta, que aviat ens quedàriem sense subsistències malgrat les lleis i els reials decrets.

Per això és que jo crec que en lloc de demanar l'exportació lliure, hem de demanar l'exportació lliure del sobrant deixat pel consum interior, *reduint, demés, al mínimum possible la intervenció oficial*, es a dir, reduint-la a fixar les quantitats a exportar deixant després que el comerç es desenrotlli amb la major llibertat.

Però ço que ha fet mal per sobre de tot és aquest segon aspecte de la política del Govern, la traducció a la pràctica de l'orientació general, que ha consistit essencialment en donar un premi a a quells que per incúria fan oli dolent, en protegir a aquells mercès als quals el nostre oli gaudeix a l'estranger del prestigi que tots sabem. Quan aprofitant el moment propici es podia crear un estímul que obligués a aquells productors a millorar llurs mètodes de fabricació, el govern, en canvi, ha creat un estímul negatiu. Els ha premiat. Ha regulat el comerç de manera que poguéssin realitzar grossos beneficis sense preocupar-se dels perjudicis que ocasionava als productors que a còpia de treballs havien aconseguit afermar els nostres olis.

Ja sé que aquesta política no constitueix una novetat a Espanya. En el fons el mateix passa amb els blataires. Per a afavorir aquells que obtenen 6 o 7 hectolitres de blat per hectària, els espanyols han de menjar el pa més car.

Però precisament perquè no és una novetat sinó que respon a un sistema, cal que nosaltres ens hi fixem.

En la qüestió dels olis, la lluita està plantejada entre Catalunya i una part d'Aragó, contra Andalusia. Tenim prou força per a vèncer afrontant la lluita cara a cara, exigint una modificació radical? Pensem que els andalusos tenen més força que nosaltres i poden millor que nosaltres exercir concordement una pressió sobre el Govern. Reunint allí deu o vint propietaris es reuneix el 70 o 80 o 90 per 100 de la producció; aquí hem de reunir 20 o 30 mil persones o més. Ultra això, aquells propietaris tenen vots, i fan diputats adictes, ensinistrats i en aquests moments aquesta consideració té una importància que no cal fer remarcar. El Govern no s'aturarà en detalls disposat com està a aconseguir, costi el que costi, una majoria que li permeti, entre altres millores, la d'augmentar les tarifes ferroviàries.

Cal saber plantejar i conduir la lluita amb oportunisme. Els andalusos, ultra posseir força i influència, l'han plantejada i la condueixen amb un acert que per a nosaltres voldríem. S'han posat a costat de l'opinió pública que ignora com està el problema, i explotant-la, la condueixen on volen com un gosset ensenyat. Diuen que s'ha de proveir abans que tot el mercat interior, que s'han de fer dipòsits perquè no manqui oli, que desgraciats de nosaltres si es decreta l'exportació lliure... Diuen el que volen i el consumidor, com que es parla d'ell amb un interès que ell creu desinteressat, i se l'acarícia d'una manera inusitada, aprova i ajuda. I aquí teniu la *Unica*, de Madrid, societat que es belluga tant i que per estar prop dels ministeris té el seu pes, que en l'últim comunicat enviat als diaris afirma amb una *frescura* potser mai superada,

que amb els dipòsits del 150 per cent de les quantitats exportades, s'arriba amb prou feines a cobrir el 10 per cent de les necessitats interiors, ço que significa que s'hauria de fer deixar el 1,500 per cent. I els andalusos, satisfets d'aquest ajut esperat o inesperat, es diu que volen demanar que els dipòsits siguin augmentats al 200 per cent. I guanyaran. Guanyaran perquè si els de la *Única* exageren d'una manera escandalosa, ells encara es queden curts i demanen, potser per a no determinar un esclat d'indignació entre els nostres productors, una quantitat inferior a la que podrien demanar.

Que els andalusos demanen poc, és fàcil demostrar-ho. Hem dit que en 1914-1919 es produïren, terme mig per any, 290 milions de quilos, i se n'exportaren 70 milions, quedant pel consum nacional (290-70) 220 milions de quilos. Fent una senzilla proporció es veu que per cada 100 quilos d'oli exportat en quedaren a Espanya, per satisfer les demandes del consum, 314 quilos. De manera, doncs, que segons les estadístiques, els andalusos podrien demanar dipòsits de 300 per cent.

Ja veieu si són bona gent que ens deixen encara un marge de 100 per tapar-nos la boca.

Prescindim, si voleu, de les consideracions ètiques de què parlarem en el número anterior (deure moral de proveir abans que tot el mercat interior) i d'aquelles altres consideracions egoistes encaminades a evitar convulsions, no us sembla que és més fàcil obtenir l'exportació lliure del sobrant deixat pel consum nacional, que no l'exportació lliure absoluta sense traves ni limitacions de cap mena?

Es qüestió de tàctica, es qüestió de no esmerçar inútilment energies, és qüestió que ens adonem que no podrem obtenir l'exportació lliure.

AUGUST MATONS

Una opinió autoritzada sobre la qüestió dels olis

PUBLICO amb pregonia satisfacció la lletra següent que ha tingut l'amabilitat de dirigir-me una persona, que ultra reunir altes condicions intel·lectuals, coneix a fons el problema dels olis. Per ella es veurà que el criteri que he defensat a AGRICULTURA coincideix perfectament amb el que sustenten persones de reconeguda competència, ço que, naturalment, constitueix per a mi un motiu d'orgull que no he d'amagar.

Pel caràcter d'encoratjament que té la lletra del Sr. Arqués, sento el deure de manifestar-li des d'aquí el meu agraïment.

AUGUST MATONS

Molt Sr. meu: Rebi la meua més entusiasta enhorabona per haver iniciat el tractar seriosament i amb coneixement de causa, en la revista AGRICULTURA, de la política del Govern en el comerç dels olis. A veure si, ben aclarides les coses, s'inicia en aqueixa qüestió tan transcendental, una orientació ràpida i segura.

Perquè aquesta comarca olivarera, amb una perspectiva immillorable respecte de la collita que va a començar de seguida, tant en quantitat com en qualitat de fruits, realment extraordinària i fins excepcional, se veu amenaçada d'una depreciació artificial i forçada dels olis i de les olives, sense defensa que estigui a les seves mans.

La darrera etzegallada del Govern amb la R. O. del 9 del corrent mes, suprimint els permisos concedits per a exportar, posa el darrer segell a la llarga sèrie de veritables expoliacions de les quals han estat víctimes els productors d'olives i olis fins, amb una sanya implacable, de la qual no hi ha altre exemple dins la general producció agrícola ni industrial.

Perquè si bé és cert que, de moment, amb la darrera R. O. els injustament perjudicats, amb perjudicis enormes, són els comerciants exportadors, és també evident que ens toca als pagesos pagar a curt termini els plats trencats. Sobre d'això no ens fem ni ens podem fer il·lusions.

Se queixa el Govern de l'excessiva puja del preu dels olis. Respecte dels olis fins, la queixa resulta injusta, perquè petitíssimes són les quantitats d'ells que aquest any s'han pogut vendre a tres pessetes quilo, i en aquesta comarca, en els anys 1909, 1910 i següents, però anteriors a la guerra, els olis fins s'havien venut, en molta major proporció que aquest any, al preu de dos pessetes quilo; i és evidentment molt major del cinquanta per cent l'augment de preu dels jornals i de tots els altres elements necessaris a la producció agrícola sobre del que era corrent en aquelles dates.

I del preu exagerat dels olis ordinaris o dolents, la qualitat dels quals fa impossible la seva exportació, la culpa principalíssima està en la necessitat imposada pel mateix Govern, de fer els quantiosíssims dipòsits d'oli de taxa en concedir permisos d'exportació.

De manera que fóra facilíssim anar a una solució justa i racional. Consistiria en concedir, a base del promig de les quantitats d'olis exportades en les dues o tres darreres anyades, facultat lliure d'exportació fins a una quantitat semblant, sense cap trava. Perquè l'impost d'exportació és injust, però, en fi, si es volgués prorrogar per un any en sa forma actual, encara probablement podria aguantar-se. Continuar-lo indefinidament, i més encara apujar-lo en la forma bàrbara que insinua el senyor Andreu en el número 19 d'AGRICULTURA, fóra anar a marxes forçades a la desaparició o ofegament de tota temptativa d'exportació d'olis. Perquè el comerç d'exportació d'olis està malalt de les calaverades imposades oficialment en els darrers anys; i si aquestes continuen o s'accentuen, ha de desaparèixer irremissiblement.

I aquella concessió de facultats d'exportar amb la sola limitació de la quantitat total exportable, podria, si es volgués, concedir-se en dues etapes. La meitat, quan menys, hauria d'ésser de seguida, abans de començar el mes de desembre; l'altra meitat podria ésser, acabada la collita, al març o a l'abril.

No essent així, els pagesos no sindicats en cooperatives de producció d'olis, que són la immensa majoria, han de malvendre per necessitat llurs olives. I els mateixos sindicats, cap dels quals té encara capacitat de magatzematge d'olis, que pugui estotjar ni la meitat de l'abundantíssima collita vinent, han de malvendre forçosament la major part dels

olis que elaborin. En una paraula, anem a la ruïna de la pagesia productora d'olives i olis fins, manada o imposada de Reial Ordre. I aqueixa monstruositat, no hi hauria d'haver Govern al qual li fos possible ni tan sols intentar-la.

Moltes més coses voldria afegir a aquesta lletra, que no obstant resulta ja massa llarga.

Perdoni l'amoïno d'ella, i tot renovant-li l'enhorabona per la seva iniciativa, que Déu faci que resulti ben fructuosa, se repeteix seu afectíssim i s. s.

R. ARQUÈS I ARRUFAT

Borges d'Urgell, 12-10-920

D'agost a setembre

A primers d'agost d'aquest any, arribaven al vinyater notícies esferèidors.

A França hi ha una collita com mai havien vist els vinyaters francesos; i s'explicava tot dient que després de tenir tants anys les vinyes poc menys que abandonades amb motiu de la guerra, en donar-los enguany un cultiu acurat, hi havia un augment de collita que feia fredat. A l'Argèlia no sabien pas com col·locar el vi; els francs estan per terra i es fa impossible el negoci amb França (dels francs suïssos no en parlava ningú). A Itàlia, els vinyaters, perquè tenen també un excés de collita i perquè les coses s'han posat de tal manera que ja no s'entenen, estan disposats a vendre a qualsevol preu; a Espanya, ja ho veieu — deien — hi ha una collita que almenys serà el doble de la collita normal; els magatzems dels exportadors, per raó de l'anormalitat en els transports, estan abarrotats; als ports francesos no hi caben ja més bocois i s'espera que es normalitzi la situació dels ferrocarrils per a introduir-los a l'interior; els Governos francès i anglès volen restringir la importació de vins com a mida econòmica; no calia pensar en l'exportació a Suïssa, perquè amb les sobres dels vins italians i francesos la deixarien feta una *sopa*; de resultes de les etzegallades de l'any passat, hi havia nombroses cases franceses que tenien llur nom i llur fortuna ben compromeses i enguany es proposaven fer el negoci *amb més seny*; els exportadors espanyols no podrien comprar fins que tinguessin lloc en els magatzems, i amb les dificultats d'exportació amb què topaven, això...

I els que això deien i escampaven, en haver acabat de fer també una exposició ben negra de la situació del mercat, acabaven per afegir: «*¿Què en farem, enguany, del vi?*». I el vinyater, resignat, esmaperdut, bo i maleint la vinya, i el dia que l'havia treballada, responia: «*¿Què en farem, enguany, del vi?*»

Comencen les veremes; el vinyater porta amb recança el fruit a casa; el trepitja mandrosament i malhumorat, i el raïm cau al cup mig sencer: «*Si tampoc valdria res, enguany!*»

* * *

A mitjan agost, uns homes fermes de voluntat, optimistes amb confiança sense límits en si mateixos, en llurs germans i en llurs institucions, aquells homes de la Federació de l'Alt Camp de Tarragona, de la Federació Agrícola de la Conca de Barbarà, aixequen una bandera, i en ben poques hores reuneixen a Tarragona tots els cellers cooperatius de la *provincia* i amb l'Unió de Vinyaters de Catalunya, en vint-i-quatre hores aixequen l'esperit del vinyater fins aquell moment deprimit, i en altres tantes es fan amos d'aquell camp de desolació i ja quasi de llàgrimes.

L'assemblea de Tarragona retrona per tota la Catalunya vinyatera i aquell vi, que *enguany no sabia de què fer-se'n*, té ja un preu: *nou rals grau i càrrega*.

Les assemblees sovintegen, a l'Espluga de Francolí, Valls, Martorell, Falsét, Gandesa, Terrassa, etc., s'hi porta la veu confortable d'aquella gent del Camp i de la Conca i arreu l'entusiasme creix i es van posant rialleres aquelles cares fins aleshores esllanguides. S'acorda contribuir a unes despeses... s'imposen sacrificis... es demana disciplina... tot, tot es promet i es compleix amb un entusiasme jamai conegut. El vinyater ja diu que és una qüestió de vida o mort... El vi el tenim ja *a deu rals grau*.

Els corredors s'escampen i arreu troben la mateixa resposta: «Ho hem de consultar a la Junta de Defensa»; es parla que els comerciants faran un boicot a tots els Sindicats; ningú ho creu i a ningú l'esfereix tal notícia, ben al contrari; la confiança va creixent, la disciplina va creixent... i el vi també: *onze rals grau*.

L'Assemblea de Tarragona ha proposat unes conclusions que a primers de setembre són portades arreu de Catalunya i tothom les aprova amb forts aplaudiments; es vol que una Comissió vagi a França, Suïssa, Holanda, Bèlgica... i allí on convingui, per a orientar-se i orientar als vinyaters, per a assabentar-se de ço que passa i es diu, per a entaular relacions, per a tot el que convingui, i amb amples poders per a executar... i el vi puja més encara: *dotze rals grau*.

Els corredors no troben més que el vi dels que encara viuen isolats, sense l'apoi d'un Sindicat i que l'especulació havia escanyat valent-se del esverament del qual estaven posseïts. Per aquest motiu s'escampa arreu la notícia de vendes fetes a preu més baix i, no obstant el vi puja.

Tal dia surt la Comissió, i el cor del vinyater va eixamplant-se.

Ja a França no hi ha la collita que s'esperava i s'observa un déficit ben important en relació a l'any passat; notícies arribades de fresc acusen un trenta per cent de merma en la collita argelina... el vi va pujant i ara ja es parla de *tretze*, de *catorze* i fins de *quinze rals grau i càrrega*.

* * *

On anirem a parar amb aquesta progressió? Els vinyaters no cedeixen. Fins on arribaran llurs pretensions? Això ja *no pot anar!*

* * *

De sobte una altra notícia estremeix el vinyater: el Govern francès prepara un impost d'uns 32 francs, sobre del que ja paga el vi per drets d'importació, i això farà impossibles els negocis. El moviment del mercat queda paralitzat... però amb els preus sostinguts. Es ben simptomàtic això.

Però el vinyater acostumat ja a tota mena de notícies i d'impressions, resta serè i no cedeix en aqueixa actitud.

La nuvolada ha passat: El Ministre d'Estat trasllada al d'Hisenda un telegrama de l'ambaixador d'Espanya a París, en el qual diu que els ministres d'Agricultura i Comerç de França neguen que es projecti aixecar els drets aranzelarís per la introducció dels vins espanyols.

Estem, doncs allí on érem. Els vins s'han de sostenir — sostenir almenys.

I ara, vinyater català, te n'has fet càrrec de a qui deus la teva salvació?

Tu que no estàs associat encara, tu que no tens encara el teu celler cooperatiu, aprèn i executa; mou-te perquè ben aviat puguis formar part d'aqueix magnífic concert que ha de conduir-nos a la salvació de la vinya; fes-ho per tu i... fins per agraïment als teus companys associats.

I tu, vinyater associat, predica, escampa aqueixa llavor que arreu va granant esplèndidament i no reculis ni un pas; tu has d'ésser el timó, tu has de, conduir al dispers, tu salvaràs a tots, perquè tots seguiran el teu exemple.

JOSEP M.ª RENDE

Després del concurs de bestiar schwyz de la Seu d'Urgell

UNA profusió d'observacions fetes al finar qualsevol concurs de bestiar, és un recull meritíssim per la valor d'una cosa estudiada a fons, d'una cosa sobre la qual hom es posà tots els sentits en la més alta tensió, d'una cosa preuada pel poble profà i pel tècnic, per l'industrial i pel consumidor, a la fi és una impressió que cal tenir sempre prop, disposada a la consulta i per això ens decidim a escriure quatre mots que ens serveixin de *memorandum* en els propers Concursos per a la millora de l'espècie bovina lletera a Catalunya.

Un concurs de raça schwyz havia de tenir una capitalíssima importància, fent-se com se feia al bressol d'aquesta raça, car no es pot negar que la vall de la Seu d'Urgell, on l'abundó de la més nutritiva pastura és eternal i el rigorisme baromètric de l'hivern és sempre complaent escau molt bé la cria de la vaca suïssa que al traspasar els vint mesos és portada a les vaqueríes dels grans centres de consum. Una similitud amb la Suïssa no es pot pas cercar que siga més pregona, com tampoc un hàbit ramader que siga afició i gust a la vegada no es troba tan empeltat en una collectivitat com és propi al conjunt de vaquers urgellitans.

Per tant, els que havem presenciât aquest concurs podem gaudir-nos d'haver vist el *mare nostrum* de la ramaderia nacional en quant a vaques de producció lletera, i havem de pensar que tots quants es facin no són més que derivacions del de la Seu: amb tots els defectes i amb tots els aventatges del mateix, però disminuïdes per ésser més grosses les dificultats oposades per la Natura en adaptar la raça schwyz en llurs dominis.

El bestiar, en conjunt, tenia el segell característic de la raça exigit en el programa, i és de doldre que el mal de peu (glosopeda) hagués clavat amb fúria ses urpes a aquestes ramades perquè molts caps hauran d'ésser portats a l'escorxador i a la baixa produïda per aquest sol fet en el nombre de femelles de cria s'hi ajunta les que queden tarades i que fent-les criar donaran productes raquítics, malaltissos i, sobretot, propensos a una degeneració progressiva, si aquella malura, com sembla, no atura les seves repeticions endèmiques, ultra disposar les cries per la seva mateixa feblesa nadiua a contraure les innombrables infeccions pròpies de les primeres edats.

Per això, hem d'esmentar com les obligacions imposades per la Llei d'Epizooties, i molt mal complertes pel cos d'Inspecció d'Higiene i Sanitat Pecuàries, han estat una càrrega ben feixuga posada al *passiu* de la comptabilitat en el negoci ramader, i així com totes les disposicions sanitàries regides per l'Estat han restat eixorques per a la salut pecuària, així també ens ensenyarà una volta més a no confiar en cap altra, que no siguem nosaltres mateixos, perquè d'haver-ho fet com convenia als nostres interessos la inoculació a la boca de tots els caps a la vegada, hauria fet més curta i menys destructora la malura a l'ensem que aconseguíem una manera d'afeblir la virulència de la malaltia, mirant sempre als resultats ulteriors de no deixar cap vaca tarada perquè la tara, ja n'estàvem assabentats, havia d'ésser l'inri posat al front de les millors vaques i dels taurs pares més purs. Amb tot, la veritable profilaxi aconsellava a les primeries destruir sense contemplacions ni enganys els focus primitius importats de l'estranger per estalviar-nos la propagació d'aquesta malura.

També fou notòria la manca, en conjunt, d'alçada de tots els caps presentats, puix per arribar al promig fixat en el programa de 1'47 m. en els taurs i 1'36 en les vaques s'haurien d'escollir molts cents caps que a l'alçada determinada hi sumessin els altres caràcters de vàlua. En els taurs la mida presa des de la creu tots hi arribaren, i la tendència general era la de depassar el promig; però en les vaques era més freqüent trobar una alçada de 1'24, 1'28, 1'32 m. que no el promig, i per això el Jurat decidí aténir-se al conjunt de la puntuació, puix al servir una correlació de mides en tots els indrets del cos, era la nota justa per a judicar.

Aquesta apreciació era més ferma encara en els anolls i anolles, puix en el grup d'aquestes darreres, sobretot, hi predominava un raquitisme actual poc alentador, però per la finura de raça ens semblà que portaven en el si de la tradició com un desenrotllament d'ossos en potència: en canvi els anolls donaven en ésser amidats molt bones amplades d'articulacions i ossos de les cames, mes no les mides de llargada com si l'ésser *rabassuts* hagués estat una senya convinguda entre els criadors.

Aquesta impressió fou treta de la vista del Concurs, i després hem tingut necessitat de rectificar-la puix tant en la fira de Bellver (Cerdanya) com a la Vall d'Aran, tinguérem ocasió de veure els fills de les vaques premiades en la Seu d'Urgell, molt més alts, més xamosos, més proporcionals, i treguérem la conseqüència que la cobejança dels vaquers urgellitans els cega fins a vendre's i deixar que surtin de la Seu els millors productes. Així aconseguiran que en comptes de tenir ells una mena exclusiva per fabricar el suís pur, tinguin sempre competència més afa-

vorida en altres comarques catalanes i potser també el que serà més trist, en les comarques franceses pirenenques.

La maleïda cobejança no té aturador, i no sols han sortit de la Seu els anolls i anolles més fines, sinó que ara es desprenen de qualques vaques de raça, potser en molts casos superiors a les que els queden, i això sí que no té nom, si els socis de la Cooperativa lletera no es prenen greu jurament de respectar una tria comunal de bestiar on una part es pugui vendre als compradors de terra baixa que llancen els diners, i una altra part de bestiar quedi forçosament a la Seu (entre els socis sempre) com a llavor, hauran de plànyer-se, temps a venir, d'haver-se venut el seny i el bon patrimoni que Déu els dó.

Tenint raça fina com hi ha a l'Alt Urgell, és un criteri equivocat també passar-se el temps cantant les excel·lències de llurs prats, puix amb el nombre de bestiar que exploten i a l'ésser centre de cria i recria, els farratges no poden proporcionar una racció nutritiva per a l'alimentació al màxim i potser aquell raquitisme com aquella disminució de pes en els caps adults es corregirien molt aviat si procuressin donar una racció suplementària de farines que arrodonís la relació nutritiva necessària als grans consums d'energies adreßades a la producció de llet i de cries pròpies a una raça ja especialitzada. Tot l'altre ho faria la bona llavor, i tots saben que els bons braus no manquen en la comarca.

La Cooperativa lletera de la Seu, com tots els criadors interessats en avalorar cada dia més llurs productes, haurien de fugir de la barreja de sangs, puix ells poden fer-ho més fàcilment que els vaquers del Vallès, de la plana de Vich, de Cerdanya, de l'Urgell, etc., que no pretenen pas, encara que equivocant-se, produir animals fins, cercant tan sols com cerquen tenir prenys les vaques per produir llet sense interrupcions, i donant a preus molt baixos als pagesos productors de carn tots els vedells i vedelles nats, puix és cas de mirar que l'Alt Urgell fabrica principalment el bestiar de llet, i les altres comarques de terra baixa exploten el bestiar de llet, pel qual negoci les finalitats són diferents a l'ensem d'ésser el mateix bestiar i la mateixa raça l'objecte del negoci.

Els creuaments de races, a la curta o a la llarga, perjudiquen l'Alt Urgell, i deu fer-se precepte d'ordinació pels urgellitans treure com se pugui i com més aviat millor, tot cap boví que no sigui suís, puix aquest deu ésser la mina d'argent que els donarà benaurança, i no com l'esperen ara sorgida de la sagnant lluita fratricida d'Europa.

Prof. DANÈS CASABOSCH

El melis

Què és el *melis*?

Respecte el significat d'aquesta paraula, purament regional, s'observa tal diversitat de criteris que és quasi impossible trobar entre els filòlegs, naturalistes, propietaris, comerciants, etc, dues opinions conformes a atribuir-li un mateix significat.

En algun diccionari havem vist que *melis* és la part més lignificada del pi o siga el cor del pi o teia. Segons aquest criteri, tots els pins, tard o d'hora, produeixen *melis*.

Els comerciants donen el nom de melis a una fusta molt bona, de qualitats precioses i característiques, produïda per diverses espècies reïnotes sense precisar quines.

Entre els propietaris hi ha les més diferents opinions respecte de l'espècie productora de la fusta melis: mes la suposen produïda pel *pinus halepensis* (bord, blanc o silvestre); altres pel *pinus sylvestris* (roig, rojal, flandes); els més pel *pinus pinaster* (pi marítim), i, fins alguns, creuen que el melis és la fusta d'una de les nostres sables (el *Juniperus phœnicea*) i d'aquí que donin el nom de *pi melis*, o *melis* simplement, a una o altra de les esmentades espècies. Alguns naturalistes s'han fet ressò d'aquestes denominacions.

Creiem que els diferents significats que avui s'atribueixen a la paraula melis es deuen a una falta de precisió en l'espècie productora del melis.

En rigor la denominació de *pi melis* no s'hauria d'aplicar més que a les espècies que produeixen el veritable melis i que no és altre que el que el comerç formal posa al mercat amb l'esmentat nom.

El costum que tal vegada deu haver, en algun poble o comarca, d'anomenar melis el cor del pi o alguna de les espècies que no donen la fusta melis del comerç, hauria de desterrar-se a fi d'evitar confusions.

Cal observar també que no havem trobat diferència entre el significat de les paraules *melis*, *mèlic*, *mèlich*, *mèliz*, que de totes aquestes maneres l'havem vist escrita, i havem adoptat la de *melis* per ésser la més senzilla i la més correntment usada.

Les cases importadores de fusta es proveeixen a Nord-Amèrica de ço que allí en diuen *pitch-pine*; i aquesta fusta és la que donen al mercat amb el nom de *melis* i que no és altra que la que els francesos anomenen *pitch-pin* o *pichepin*, si bé el significat d'ambdues paraules no és rigorosament exacte ja que el *pitch-pine*, a Nord-Amèrica, fa més referència a la producció de trementina i quitrà que a la qualitat de la fusta, i a França la denominació de *pichepin* l'apliquen a una fusta especial de molt bona qualitat. Així el *pinus rigida*, de rica producció reïnera, és molt bon *pitch-pine*, i, en canvi, és una espècie poc estimada com a fusta de *pichepin*; tant és així que, a França el *fat pichepin* o *pichepin gras*, que és el menys estimat, el creuen produït pel *Pinus rigida*.

Seguint la norma traçada pel comerç de fusta, podem assimilar la paraula *melis* a qualsevol d'aquelles denominacions.

Així, cinc o sis espècies diferents són les que produeixen el melis.

En primer lloc el *Pinus palustris* L. o *Pinus australis* i el *Pinus cubensis* de Grisebach, espècies ambdues de sud-est dels Estats Units. Sobretot el *Pinus australis* dona una fusta de primera qualitat, durable, resistent, compacta i de gra fi; té poc albenc i la reïna és abundant i ben repartida. Pot ésser polida. No hi ha dubte que és l'espècie que dona millor melis.

Els *Pinus mitis* o pi groc i el *Pinus taeda*, que vegeten en els Estats de l'Atlàntic donen un melis més ordinari.

I, per últim, el *Pinus ponderosa*, dels Estats del Pacífic, espècie força rústega, i especialment el pivot de Douglas (*Abies Douglasii* Lindley), de fusta roja i forta i que ja s'ha aclimatat a Europa.

Aquesta última espècie, coneguda també amb el nom de *Pseudo Tsuga*

Douglasii Carnière, és la principal espècie dels immensos boscos que s'estenen de la Colòmbia britànica fins a Nova-Mèxic.

La seva fusta és de primera qualitat, forta, elàstica, de gra fi, molt reïnosa i d'una color fosca.

Creix ràpidament i vol terres lleugeres un xic fresques. Sembla que refusa la calç.

Com més madura la fusta, millor és i, per tant, convé donar-li un tractament de llarga revolució. No obstant, la fusta tendra o jove, tot i essent d'inferior qualitat, a Alemanya i Escòcia l'han utilitzada amb molt avantatge.

El *melis*, en general, és una fusta d'una color rogenca quelcom matissada de groc, però fortament ratllada d'unes venes rogenques; el seu gra és fi, dura, elàstica i més o menys reïnosa, segons l'espècie de què prové; es conserva molt bé fins sota l'aigua, la qual cosa ha permès utilitzar-la en moltes construccions hidràuliques.

Ja havem indicat que el millor *melis* el proporciona el *Pinus australis* i s'usa principalment per a travesses de ferrocarril, construcció de ponts, vaixells, pilotatges, empostissats, és a dir, en totes aquelles obres que requereixen una fusta forta i resistent. El *Pinus mitis* té un gra més fi i s'usa per a treballs més delicats, com mobles de saló o de residències d'estiu, carrosseries, vagonets de ferrocarril, parquets, gelosies, etc., per a la qual cosa l'afavoreixen la seva elegància i sobrietat. El mobiliari de *melis* és d'un aspecte alegre, elegant i relativament econòmic ultra una solidesa superior a la dels mobles placats.

Aquestes dues varietats de *melis* són les que més abunden en el comerç.

Una tercera varietat, per ordre d'importància comercial, és d'un aspecte més blanquinós, està més saturada de reïna, i crema fàcilment; però no és tan estimada com les altres. Probablement la produeix el *Pinus rigida* de què ja havem parlat abans.

SEGIMON VANDRELL

D'higiene pecuària

III

AMB el nom groller de *brom* es coneix en les aus una sèries d'afeccions de la boca, cap i gorja; que mantes vegades comprometen la salut de l'aviram, produint massa sovint algunes baixes al galliner, i fent perdre considerablement el valor de les gallines que resten. Nosaltres hem tingut ocasió de veure morir dotzenes de gallines, que, tractades a temps o seguint normes higièniques, s'haurien salvat.

Caracteritza el *brom* un símptoma: la presència, en el paladar, gorja o cara, d'unes plaques o taques blanques o grogues, que a la cara sovint s'ulceren i destrueixen la pell, ulls, etc. Aquest símptoma el donen la diftèria, el moquet, l'epitelioma i la coccidiosi. D'aquestes afeccions la que ofereix més gravetat és la diftèria, de la qual en articles anteriors hem parlat. Tenint en compte que, fora la diftèria, les altres poden guarir-se, cal, doncs, distingir-les per intentar un tractament.

En general, tant el moquet com l'epitelioma, com la coccidiosi, de moment no presenten símptomes alarmants. Les gallines sembla que no mengen tant: tot sovint obren la boca com si tinguessin alguna nosa al coll, i de vegades els ulls llagrimegen, tenen un color menys viu, un aspecte trist. Si agafeu la gallina i li obriu la boca, veureu unes taques blanques si és moquet, i grogues si és epitelioma o coccidiosi. Si és diftèria, quan apareixen les taques ja fa algun dia que les gallines pateixen la infecció: estan molt més tristes, i en moren més, mentre que les altres afeccions són de més durada, adquireixen un caràcter crònic, i l'aviram mor passat algun temps de misèria orgànica. Per a acabar de fer el diagnòstic diferencial, hem de dir que, quan es presenta una diarrea junt amb les plaques de referència, es tracta de la coccidiosi, que també ataca als budells.

En els casos de diarrea el millor tractament és matar la causa, la qual cosa s'aconsegueix fent que les gallines beguin aigua cuprosa, barrejant o fent dissoldre 50 grams de sulfat de coure, en 9 ó 10 litres d'aigua.

Les lesions de la boca, cara i gorja, amb constància podrem vèncer-les de la següent manera:

Les de coccidiosi i epitelioma, es suficient mullar-les un cop al dia amb tintura de iode. I en les de moquet, amb la fórmula següent també s'obtenen magnífics resultats:

Borat sòdic	} a. a. 5 grs.
Acid bòric	
Glicerina	

Això és de caràcter particular, però, com que la cosa essencial és mirar que el mal no s'estengui, no ens cansarem de recomanar que, tan bon punt s'observi en una gallina un cas de malaltia, s'ha de separar de les bones, car amb les dejeccions i destil·lacions escamparia el mal a tot el galliner, i poc negoci seria guarir-ne una si deixàvem que s'infectessin les restants.

Hi ha una malaltia que presenta una simptomatologia tan pareguda a la tuberculosi, que sense el microscopi és molt difícil de distingir-la. És l'aspergilosi, malaltia ocasionada per la presència d'un bolet, que quasi sempre és l'*aspergillus fumigatus*. La única cosa que clínicament diferencia l'aspergilosi de la tuberculosi és l'absència d'infarts ganglionars (binoves), que en la última són tan característics. Per a precisar el diagnòstic cal acudir a un laboratori. Com que el tractament és quasi inútil, aconsellem la norma higiènica recomanada per a la tuberculosi.

Els cucs no solament sojornen en els budells; n'hi ha que també s'avenen a fer mal en altres llocs de l'organisme. Tenim en aquest cas el *syngamus trachealis*, uns cuquets vermellencs, d'uns 15 a 20 mil·límetres de llarg, que es posen a la tràquea i bronquis, donant lloc a una afecció anomenada *bronquitis verminosa*. És fàcil de diagnosticar. Els animals que tenen aquests simpàtics convidats o rellogats tenen una tos seca i forta i llencen, en tosir, uns cucs, que són els terribles paràsits de què tractem. Algunes vegades arriben a produir una bronquitis tan forta que mata en poques hores.

Malgrat no oferir aquesta malaltia una gravetat intensa, cal separar els individus en els quals veiem aquesta afecció, car l'evolució del paràsit és en síntesi la següent: els verms que són expulsats per la tos, no tots surten a l'exterior, sinó que alguns passen a la farinx, i d'allí als altres trams de l'aparell digestiu, on proliferen, i amb les dejeccions s'escampen per terra les larves, que les gallines, picant pedretes i fins menjant, fiquen a llur boca i s'introdueixen a la tràquea, i així s'estén la infestació.

Tenint, doncs, en compte el procés evolutiu del paràsit és fàcilment comprensible que, com més aviat isolem el malalt dels bons, menys perill hi haurà que la malaltia s'estengui

Alguns autors recomanen com a tractament el posar les gallines malaltes en un lloc que pugui ben tancar-se, i fer-hi bones fumigacions de brea, perquè així el paràsit es desenganxa de la mucosa respiratòria i amb la tos són expulsats. Es treuen les gallines i es desinfecta bé el local. Nosaltres ho hem provat. Unes voltes amb bon resultat i altres no tant. Afegint un xic de sofre a les fumigacions, hem obtingut més bons resultats, car aquests vapors (en petita quantitat) provoquen la tos, que afavoreix el que els cucs siguin més fàcilment llençats.

JOSEP VIDAL MUNNE

Poda llarga i poda curta

PRENEM de la interessant Memòria de l'Estació Enològica de Vilafranca del Penedès, de la qual ja havem parlat en la secció bibliogràfica, les següents dades comparatives sobre la poda llarga i la poda curta.

Experiències per a demostrar els avantatges de la poda llarga aplicada a les varietats del país, quan se segueix un cultiu racional i intensiu. Varietat xarel·lo empeltada sobre Aramon Rupestris núm. 9.

Anys	Quilos de raïm per hectarea	
	Poda curta	Poda llarga
1911.	1,059	16,127
1912.	4,634	28,340
1913.	7,840	23,613
1914.	7,421	13,593
1915.	4,509	20,349
1916.	7,332	22,500
1917.	9,006	23,721
1918.	5,763	19,950
1919.	4,111	11,234
Promig.	5,543	19,795

En les dues parcel·les s'ha seguit el mateix sistema de conreu, variant solament la classe de poda.

Durant l'any 1911 les glaçades de primavera perjudicaren més la par·cella podada curta que la podada llarga; la secada de l'any 1914 no va impedir, mercès a les cures de conreu, la continuació de la poda llarga;

l'excés de pluges durant la florida en l'any 1919 dificultà la fecundació regular; però malgrat aquest inconvenient, resulten evidents els avantatges de la poda llarga.

Molt interessants són també les següents experiències sobre la influència del sistema de poda en les mateixes parcel·les i en anys successius. Les xifres són en hectolitres per hectària.

Anys	Xarel·lo sobre Gamay Couderc		Macabeo sobre Mourviedro x Rupertis 1202		Subirat-Parent sobre Mourviedro x Rupertis 1202	
	Poda curta	Poda llarga	Poda curta	Poda llarga	Poda curta	Poda llarga
1905	37	—	42	—	48	—
1906	21	—	64	—	83	—
1907	70	—	61	—	111	—
1908	15	—	36	—	50	—
1909	17	—	21	—	23	—
1910	17	—	69	—	79	—
1931	—	187	37	—	67	—
1912	—	158	83	—	—	221
1913	44	—	68	—	—	167
1914	65	—	45	—	—	31
1915	—	170	37	—	—	128
1916	—	131	—	149	—	183
1917	—	170	—	185	—	180
1918	—	132	—	160	—	163
1919	—	80	—	135	—	154

COMENTARIS

Un punt de mira racional

En una de les sessions de la Societat d'Economia política de París, va discutir-se el següent postulat: ¿Què val més, arrendar o adquirir la terra?

I fou retreta aquella predilecció de Young, que deia: «A Anglaterra un agricultor amb 200 lliures esterlines lloga una terra i construeix una pagesia; a França, compra la terra.» I l'agent de progrés no serà mai el petit propietari, sinó el gran agricultor. I podrà ser-ho més qui compti amb més recursos movibles, i mercant la terra, resta incerta una riquesa que, perquè pugui ser-ho caldrà comptar amb esforços, treball, utilitatges, adobs i bestiar.

El diner esmerçat en la compra podrà intensificar-se movent-lo en l'explotació. Ives Guyot i altres economistes han comprès el punt de mira, presentant el següent paral·lel:

Un agricultor, amo de 30,000 francs n'inverteix 20,000 en la compra de 10 hectàrees de terra restant-n'hi 10,000 per les conreades de les dites hectàrees. Suposant que la prengui a arrendament al 3 per 100 de renda i en una superfície de 30 hectàrees valuades en 6,000 francs, deurà pagar-ne 1,800, i amb l'estalvi de construccions, reparacions, podrà

esmerçar tots els seus recursos a l'explotació de 30 hectàrees arrendades.

A qui dels dos agricultors correspondran majors utilitats? Al propietari fent un camp explotable que li resten dos terços de producció.

La plantació de fruiters a les carreteres

Són poquíssimes les carreteres de Catalunya que en lloc de les acàcies o dels plàtans, tenen fruiters. En recordem algunes del Penedès, plantades d'ametllers, una a la província de Girona amb nogueres i la de Moià a Estany on s'han experimentat amb resultat satisfactori varies espècies de fruiters. A l'estranger, en canvi, a Alemanya, al nord de França, al nord d'Itàlia, a Bèlgica, al Luxemburg, aquestes plantacions són molt corrents; s'empleen arbres de bosc solament quan per les condicions d'ambient les plantacions fruteres fracassarien. En general, els beneficis obtinguts són immillorables. En algunes comarques la valor del producte no ha baixat mai de dos francs per arbre, mentre en altres, el terme mig s'ha mantingut sempre a l'entorn de 14 i 15 francs. Els rendiments de 5 i 6 francs per arbre són molt freqüents.

La conveniència de plantar fruiters a les carreteres resulta, doncs, evident. El fruiter, ultra la fruita, proporciona ombra com l'arbre forestal i fusta, de vegades molt apreciada pels ebenistes.

Segons la Geografia General de Catalunya, tenim a Catalunya uns 4,000 quilòmetres de carreteres, 1,500 de ferrocarrils i 350 de canals: en total 5,850 quilòmetres. Calculant que se'n pugui aprofitar solament prop del 50 per 100 (pels desmonts, pobles, ponts, terres dolentes, etc.), tindríem uns 6,000 quilòmetres aprofitables amb prop de 800,000 arbres fruiters, que donarien un rendiment segurament no despreciable. A França es calcula que plantant totes les carreteres s'obtindrien uns 300 milions de francs de benefici anyal.

La plantació de fruiters a les carreteres presenta les seves dificultats, però no és aquesta una raó suficient per a no intentar-la.

Les novetats enganyapagesos

De tant en tant surten i s'anuncien pomposament adobs o insecticides de noms elegants, sonors, sempre o quasi sempre, exòtics. Els anuncis decanten llurs virtuts meravelloses; nombroses cartes de tècnics i pagesos testimonien llurs mèrits insuperats i incomparables. La nostra ingenuïtat és deixa seduir per tanta bellesa i comprem i provem. Les proves fracassen, però, la nostra confiança protegeix encara el producte enganyador.

I aquesta experiència no ens ensenya a tenir por de les novetats, animats sempre per l'esperança de trobar una pedra filosofal que augmenti prodigiosament les collites i destrueixi miraculosament tots els paràsits.

No obstant s'ha de desconfiar per sistema. Quasi podríem dir que com més estrany és el nom, major ha d'ésser la desconfiança. És una regla que ens ha fallat poques vegades.

Els beneficis de la ramaderia

Abans de la guerra la producció de bestiar satisfia a penes les demandes del consum. En els grans països productors, que eren els proveïdors, quasi, del món sencer, hi havia tendència a disminuir les exportacions, en esguard de les necessitats sempre creixents del consum interior.

La guerra ha agreujat aquesta situació. D'una banda la manca de tonellatge ha reduït les importacions europees o, almenys, no ha permès que es fessin en la quantitat necessària; de l'altra la guerra ha portat una disminució preocupant, en tots els països belligerants, del patrimoni zootècnic.

Aquest estat de coses fa preveure que una de les indústries derivades de l'Agricultura que té un esdevenidor millor, és la ramaderia.

Els pagesos catalans, sobretot els de l'Empordà i l'Urgell, comarques farratgeres, no haurien de deixar-se fugir aquesta ocasió tan propícia.

Els explosius i l'Agricultura

La guerra ha tornat a posar de moda els explosius. Ja abans del conflicte s'havien usat amb èxit als Estats Units, al Canadà, a la Índia, a Alemanya per a roturar terres. Però llur ús no era gaire estès; la aplicació en les obres creadores de la pau era poc corrent.

Els sobrants enormes que han quedat d'ençà de l'armistici, s'han d'aprofitar d'alguna manera. L'explosiu no serveix ara per a destruir; guardar-lo constitueix un perill constant i representa a l'ensem una despesa inútil, un capital improductiu.

Ja diguérem, en un dels números anteriors, qualche cosa respecte a la seva utilització com adob.

Però ara torna a parlar-se amb insistència de la conveniència d'usarlo correntment per a roturar terres, practicar desfons, obrir clots, fer canals, valls, etc.

L'escassetat de mà d'obra en els temps actuals, i el seu preu elevat, són les causes que augmentaran segurament el consum dels explosius en agricultura.

Una roturació o un desfons amb explosius, resulten més ràpids, més econòmics i quasi tant perfectes com els que es fan amb els mitjans actualment en ús. Res com ells per a les terres amb subsol compacte o de roca, on obrir clots o fer qualsevol treball representa una fatiga caríssima. Demés, enriqueixen un xic la terra amb els gasos nitrogenats que es posen en llibertat amb l'explosió.

No queda en contra dels explosius més que els perills de llur ús. Però aquests són molt petits si es tenen presents algunes senzilles precaucions. Molt més perilloses són les fumigacions amb àcid cianhídric i no obstant no donen lloc a desgràcies.

INFORMACIÓ VINÍCOLA

Comentàrem en la darrera crònica la desagradable notícia d'una nonada elevació aranzelària de nostres vins d'exportació a França. Dèiem que la protesta encaixà al remor i al pendre aquest una empena incomprensible, vingué a demostrar-se que ni coneixement tenien enllà dels Pirineus de semblant pensada, car ni Govern ni organismes vinyaters o importadors veïns havien imaginat cosa semblant. Fou un *canard* — com diuen els francesos — que no pogué estendre les ales; fou una de tantes jugades que sovintegen en la Borsa per a atrapar desprevinguts.

I és ben bé una prova indirecta que la fermança dels mercats necessita uns efectes sorprenents que els trontollin. I és, també, senyal que manquen arguments de positiva solidesa.

Va dir-se que l'anyada d'enguany era, tant aquí com a fora, manifestament abundosa i que a França, particularment, hi haurien sobres. Ara, que ja vénen precisant-se els resultats, trobem, entre la impressió dominant del conjunt, la següent síntesi que faciliten a l'oficina de la Confederació General de Vinyaters del Migdia de França i que, textualment, diu :

«A l'hora present, segons sembla resultar de nostres darreres informacions, la situació de la vinya, no solament no ha millorat, sinó que, pel contrari, ha empitjorat en molts indrets. Els rendiments de la collita de 1920 seran, doncs, i tal com anteriorment teníem indicat, inferiors als precedents, i al Migdia s'hi afegiran noves decepcions a l'hora de trascolar».

El comerç desconeix — diu — el resultat oficial i tot queixant-se de la manca de subjecció a la llei de declaració de collita, ve resumint una baixa poc sensible en volums, més apreciable en la qualitat inferior, i acaba reportant les primeres transaccions dels mostos de 9.º a 11.º hectolitre entre els 80 i 105 francs i de 5'60 a 6 francs grau per a la destil·lació. És en alguna part dels periòdics francesos que traspua la idea d'augmentació de drets als nostres vins, bé que dolent-se del projecte, i afegeix que hi ha marge protector amb la diferent valor de les monedes i *la continuada elevació de preus*, amb ço que el consumidor — diuen, — acabarà per irritar-se.

Com veiem, si fa o no fa, tal com per casa, amb la diferència d'una major activitat, anotant-se preus de vins nostres als cellers a pessetes 3'50 i 4 els negres, i 4 i 4'50 els clars, per carga.

D'aquella restricció mercantil tan repetida, vénen ja dades precises que mostren la següent progressió exportativa entre 1919 i 1920, que si en el primer de dits anys fou de 412,515 hectolitres, enguany ha sigut de 1.587,666. El temps depura veritats.

Els mercats nostres no s'aturen ni s'apressen i ja els negociants no recaten declarar fermesa de preus que van de les pessetes 2'80 a les 3'15 i 3'25 grau i carga i segons color.

El mes actual iniciarà, pensem, més transaccions, car recerquen els vins vells que ni amb llanterna es mostren, ço que farà decantar-se vers els novells ja criats. Quelcom ha vingut operant-se en les darrerries de la quinzena passada i tot fa preveure una propera i més franca activitat, perquè els estocs en magatzem són tant a la baixa que arriscarien un augment si el consum vingués a reclamar amb urgència els proveïments dels grans centres, que són, a fi de comptes, els qui imposen les regularitats que tots demanem posant-hi el coll i mostrant el greu destorb de l'intermediari.

La nerviositat va cedint i les coses s'enfoquen vers unes transaccions raonables bé que entretingudes esperant els profits de l'aguait.

Correspon, per consegüent, que sapiguem mantenir nostra situació i sense impaciències.

PERE J. LLORT.

INFORMACIÓ OLEÍCOLA

Ja ha començat la campanya d'aquest any. Els rodets han iniciat la feina a Reus i Tortosa aixafant les olives caigudes per la invasió de la mosca.

Es molt trist de veure com cada any aquestes comarques perden una part de collita per acció de l'insecte maleït; i és potsér més trist encara observar com la nostra gent no fa res per a lliurar-se de les invasions i les pèrdues. No es practica el mètode Lotrionte, que és fins ara el que ha donat els millors resultats, ni es netegen les soques a l'hivern, ni els moliners practiquen cap neteja del molí, especialment de la cambra de les olives, un cop acabada la campanya. Absoluta deixadesa i absoluta incúria, malgrat la ruïna que això representa.

Des de fa un quant temps tenim també una altra malura que fa potser tant mal com la mosca: la intervenció odiosa i absurda del Govern en el comerç dels olis. Els de Madrid, sense pensar, o pensant-hi, que els nostres olis i els d'Aragó són els únics que s'exporten, han inventat un sistema que ha portat com a conseqüència l'augment de preus de l'oli andalús i l'entorpiment de la nostra exportació i del nostre comerç. Les disposicions semblen fetes expressament per a perjudicar els nostres olis i afavorir als andalusos.

No és exagerat fer aquesta afirmació. Fa poc una R. O. concedí l'exportació de 5 milions de quilos, com a complement dels 20 milions que s'havien de concedir per la passada collita. Dels primers 15 milions els nostres exportadors i els aragonesos tenien pocs permisos i l'exportació es verificà normalment; però dels últims cinc milions, quasi quatre eren per nosaltres i aleshores el Govern, invocant no sé quines raons, acordà improvisadament anullar els permisos concedits. No cal dir el perjudici que aquest cop ha ocasionat als que tenien oli comprat per a exportar i les conseqüències que ha tingut sobre el preu de l'oli i sobre l'animació en les compres.

En els mercats ha repercutit molt aquest decret suspenent l'exportació dels cinc milions de quilos. Els preus han anat baixant en saber-se la suspensió i segurament baixaran més encara si la por dels productors no es converteix en serenitat.

Els olis bons s'han pagat de 248 a 250; els mitjans de 235 a 242 i els dolents de 220 a 230. Els nous, de la comarca de Reus, s'han pagat de 214 a 230. Tots aquests preus són en pessetes i sobre vagó procedència.

Amb olis de pinyola, els preus han millorat degut a la poca oferta.

LISINI ANDREU

La maquinària agrícola deu tenir-se neta i ben conservada; el seu pitjor enemic és el rovell.

INFORMACIÓ GENERAL

A Ripollet es tracta de construir-hi un Celler cooperatiu, que segons les nostres impressions tindrà gran importància. Per a encarir la seva prompta implantació s'ha celebrat un acte de propaganda, en el qual prengueren part significats propagandistes agraris.

— *El Secretari de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, D. Jaume Maspons i Camarasa, amb ocasió de celebrar-se la Setmana americanista coincidint amb la Fira Oficial de Mostres, ha tractat en una interessant conferència el tema «Aspectes de la producció agrícola i pecuària dels països americans».*

— *La delegació de la U. V. C. a Castellbisbal, ha estat designada per a formar part del Consell Comarcal de Martorell.*

— *Als efectes de la Llei de Sindicats Agrícoles, es declara constituït el Sindicat Agrícola d'Omellons.*

— *El Sindicat de Bages, veu agrupar al seu entorn una infinitat de viticultors, desitjosos de gaudir de la destil·lació de les brises i del vi maixant, que amb tan èxit fa el Sindicat amb la seva maquinària. De obtenir la total cooperació dels agricultors i Sindicats comarcals, el pla de Bages comptarà aviat amb una de les més importants facines cooperatives de Catalunya.*

— *A Badalona s'ha constituït una delegació de la U. V. C. agregada al Consell Comarcal de la Costa de Llevant, havent estat nomenat president D. Francesc Torrents.*

— *La Comunitat de Regants de Tortosa, per tal de donar facilitats als plantadors d'arròs de la comarca, porta repartides 700,000 pesetes.*

— *L'Estació Enològica de Vilafranca del Penedès, que dirigeix nostre col·laborador D. Cristòfol Mestre, anuncia un curset pràctic d'anàlisi de vins per a aquelles persones que desitgin aprendre en poc temps les determinacions indispensables per a manipular vins destinats al comerç. Començarà aqueix curset el 1.^r de desembre, essent limitat el número d'alumnes que hi poden concórrer.*

— *La Cambra Oficial de Rubí, que segons anunciàvem sol·licità un préstec a la Caixa Comunal de Crèdit de la Mancomunitat, ha acordat en un moment de generós patriotisme fer una subscripció entre sos associats, per tal d'acabar les obres del Celler Cooperatiu que està bastint.*

— *A Torrelavida s'ha celebrat un acte de propaganda del Celler Cooperatiu, que es tracta d'establir-hi. Hi parlaren els senyors Rossinés, en nom de la U. V. C.; Mossèn Josep M.ª Rovira i D. Josep Mari. Seguidament foren nomenats per aclamació D. Joan Parellada de Naveran, D. Pau Vallès, D. Francesc Font i D. Joan Gibert, per a formar la comissió organitzadora que ha de portar a la pràctica el Celler Comunal.*

— *Perquè els adobs, sofres i sulfat de coure* arribin en bones condicions a sos associats, la U. V. C. ha anomenat una ponència formada pels consellers senyors Mari i Simó i l'administrador senyor Rossinés, que estudiaran les orientacions que caldrà seguir en la vinent campanya.

— *A causa del cuc de l'olivera*, es calcula minvada en un 80 per 100 la producció de l'oli a Tortosa i comarca. Es citen com els pobles més perjudicats, els de Godall, La Galera, Masdenverge, Freginals i La Cènia.

— *La Junta de defensa vitícola de Catalunya*, prosseguint la seva campanya en pro de la millora del preu del vi, ha donat conferències i mítings en les distintes regions vinyateres, podent-se dir que ha promogut un alçament de la classe pagesa, que més que mai veu la seva salvació en la formació dels grans nuclis de resistència que impliquen els Sindicats i Cellers cooperatius.

— *El Sindicat Agrícola de Bellmunt* ha sol·licitat acollir-se als beneficis que concedeix la llei als de la seva classe.

— *En el Govern civil de Lleida* s'ha posat nota de presentació als estatuts del Sindicat Agrícola oliverer de Pobla de Cièrvols.

— *L'escarbató*, durant aquest any passat ha causat grans estralls en la vinya. Per a estudiar els efectes i prevenirlos, el Director de l'Estació Enològica de Reus D. Claudi Oliveras i Massó, està preparant una memòria de divulgació.

— *El poble de Palau Sabardera*, té un Sindicat Agrícola que es disposa a treballar de ferm, construint un local propi per a muntar un Celler i un molí d'oli cooperatius.

— *El Sr. Macià, ex-diputat per Borges*, acompanyat dels diputats de la Mancomunitat pel mateix districte senyors Mias i Galceran, ha donat una sèrie de mítings a Masalcoreig, Seròs, Alcarraç, Soses i Aitona, clamant en pro de la lliure exportació de l'oli.

— *Organitzades pel Sindicat Agrícola d'Olot*, s'han celebrat en la finca La Plana de San Cristòfol les Fonts proves de tractors.

NOTES DEL DEPARTAMENT D'AGRICULTURA DE LA MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

D. Josep Poch de Feliu i D. Joan Arumí i Fargas, del Servei de Terra Campa, han donat una sèrie de Conferències en diversos pobles de l'Empordà i de la Plana de Vich, divulgatòries de la sembra de cereals a màquina.

— Nostre Director Sr. Matons, ha visitat el Sindicat Agrícola de Granadella, a l'objecte de tractar d'alguns detalls de construcció en el molí d'oli cooperatiu que estan bastint, havent després anat a estudiar l'estat dels conreus i collites dels camps experimentals de Torregrossa, Borgès i Bellvís.

— El Cap d'Acció Social Agrària, D. Josep M.ª Rendé, assistí a l'acte de propaganda de Ripollet, impulsor de la construcció d'un Celler cooperatiu, pronunciant-hi un discurs.

—Esfà realitzant un viatge d'estudi en diferents punts de França, Suïssa, Alemanya i Anglaterra, l'Enginyer Agrícola D. Llorenç Badell i Roig, Ajudant del Servei de Viticultura.

— D. Joan Salom i Calafell, Enginyer agrícola ajudant de la Secció d'Arbres fruiters, ha estat a la província de Jaén, cridat allí per un acabalat propietari, a l'objecte d'estudiar la conveniència d'una enorme plantació d'ametllers.

— La labor de la Secció d'Acció Social Agrària en la Fira Oficial de Mostres, és ben albiradora: Són unànimes els elogis que hem sentit pels fruits presentats pels Sindicats Agrícoles productors, de l'organització i instal·lació dels quals ha cuidat l'Acció Social Agrària. Del seu acañon en donarem compte en el pròxim número.

— D. C. Ramón Danés i Casabosch, tècnic dels Serveis de Ramaderia, ha donat conferències en els pobles de Puigcerdà, Urgel, Ajà, Alp, Bellver, Ger, Llívia i Martinet, preparatòries del concurs cavallí que es celebrà a Puigcerdà el dia 31 del mes passat, la ressenya del qual donarem en la pròxima edició de nostra Revista.

— Durant el mes passat, en el Laboratori d'Anàlisi de la Mancomunitat de Catalunya s'efectuaren els següents treballs:

Mostres analitzades: terres de conreu, 4; vins, misteles i alcohols, 16; adobs, 15; aliments, 1; altres, 2; els quals comporten les següents operacions: determinacions quantitatives, 90; números i relacions, 20; assaigs microscòpics i polarimètrics, 4; assaigs qualitatius, 13; informes, certificats i notes, 3.

Bibliografia

LA CRIA DEL CONEJO DOMÉSTICO, per R. E. i L.—Un volum de 208 planes, 5'50 pessetes. — Lluís Santos, editor. Madrid.

Tracta de la cria del conill; descriu les races més importants, la multiplicació, l'alimentació, l'engreix i les malalties i remeis. Conté demés un capítol curiós sobre les diverses preparacions culinàries del conill. El llibre porta deu gravats i 16 fotogravats representant els principals exemplars de conills existents a la Moncloa. — I. R.

El sofre empleat com adob

Fa bé l'agricultor de mirar amb prevenció tot nou invent que se li proposi. Es natural que no accepti a ulls clucs tota propaganda que es faci a base d'un producte les propietats del qual desconegui, sobretot si es tracta d'un adob, ja que d'anar malament implicaria una collita esguerrada, uns diners llançats i una forta desil·lusió. Però tampoc s'ha de rebutjar sistemàticament tota innovació, puix estem assistint cada dia al descobriment de noves propietats que ens eren desconegudes en pro-

ductes que ens eren familiars, malgrat fos en altre ordre de coneixements.

Tal passa amb el sofre. Fins ara en nostra terra no s'havia preocupat ningú de les propietats nutritives que poguéssin tenir per a les plantes, i en canvi, als Estats Units, empleant el sofre han obtingut gran augment en les collites. Proves fetes en les estacions experimentals de Oregon i Talent, han demostrat que el major rendiment obtingut per l'empleu del guix en l'adob de les plantes farratgeres, és degut quasi totalment a la part que porta de sofre i no a la de calç. Això induí els intel·ligents a emplear el sofre pur en aquelles terres que ja tenen la calç en bona provisió, i sobretot en la vall de Chutes, s'ha arribat a doblar la collita amb l'aplicació del sofre, sense l'inconvenient de carregar-se calç amb l'ús del guix a unes terres que ja en tenen prou.

Com aqueix cas i aqueix cultiu no són isolats, ens plau assabentar-ne els nostres lectors, afegint-hi que aplicat el sofre a diverses sembres s'han obtingut augments de 127 per 100 en el blat y del 182 per 100 en el panís, essent també considerable l'augment de producció assolida en el conreu de l'ordi i civada, arribant a triplicar la collita en els cigrons. Val la pena, doncs, de dedicar l'atenció a la valor fertilitzant del sofre pur i serà bò que cada agricultor vulgui experimentar sos resultats admirables.

Els homes de ciència s'han preocupat d'estudiar la manera com el sofre nutreix les plantes. Ultra el que se n'emporta el vegetal directament de la terra, a judicar pel que es troba en les seves cendres, li ve d'una acció movilitzadora de les reserves contingudes en la terra, principalment sobre els àlcalis, com també d'una excitació en la funció nitrificadora, sobretot en els terrenys rics en matèria orgànica, essent la seva acció particularment sensible per a les bacteries fixadores del nitrogen, i finalment li ve de la transformació que es realitza per l'acció directa del sofre sobre la potassa i els fosfats que hi ha latents a la terra.

Com a guia per a l'agricultor direm les quantitats que s'han empleat a Califòrnia, amb expressió dels augments aconseguits tirant-ne 400 quilos per hectàrea, repartits a l'eixam com tots els altres adobs en pols, ja sia sols, ja barrejats amb un xic de terra humitejada.

Ordi	52 per 100
Civada.	57 " "
Blat.	127 " "
Panís	182 " "
Alfals	36 " "
Pèsols	386 " "
Patates.	63 " "

Per als cereals sol emplear-se a la tardor, no havent-hi inconvenient que es faci fins a la primavera, això és en el temps que va d'octubre a març, aplicant-lo a les farratgeres quan es dona el primer dall.

Els agricultors podran adquirir sofre verge de 99 per 100 de puresa, dirigint-se a les oficines centrals i fàbriques de la UNION SULPHUR C.^o. S. A. E. RAMBLA DE SANT JOAN, 40, TARRAGONA, PODENT DEMANAR QUALESVOL DETALL RELATIU A LA PART AGRÍCOLA, A L'ENGINYER AGRÒNOM DE LA MATEIXA CASA, ROMANONES, 3 I 5. MADRID.

CONSULTORI

En aquesta secció es respondrà
gratuitament a totes les consultes
: : que facin els subscriptors : :

P. R., VALLS. — No cregui en *curanderos*; de vegades ho encerten, però generalment s'equivoquen. Vagi a veure un veterinari. Si ens donés més dades potser podríem aconsellar-li un remei. — I. R.

S. V. TERRASSA. — Contra el fleotrips el millor remei són les fumigacions amb àcid cianhídric que no pot fer directament el pagès. Es necessita material car i coneixements que no tothom té. Dirigeixi's a la Secció de Patologia del Consell de Foment de Barcelona que disposa de tot ço que és necessari. — A. M.

E. R., LLEIDA. — Llegeixi l'article publicat en el número anterior: «Com se fan els olis àcids». Tot és qüestió de treballar oliva fresca, tenir el màxim de neteja i separar ràpidament l'oli de les aigües. Són els mitjans infallibles.

Referent a la segona pregunta, no sabria què contestar-li. El preu de l'oli dependrà del que faci el Govern. I el Govern, per ara, calla en espera de les ordres que li donaran els andalusos. — A. M.

J. S. C. TARREGA. — La casa Vermorel de Villefranche-sur-Rhône (França) fabrica dessecadors de fruites de diferents tamanys, alguns de molt petits. Els informes que tenim són molt satisfactoris. Però es tracta de referències. — T. T.

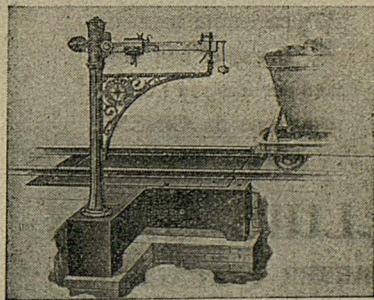
OLISCOMISSIONS i
REPRESENTACIONS**LISINI ANDREU**

Comerç, 3 : LLEYDA : Telèfon 411

BÁSCULES**ARISO**

SANS, 12 : BARCELONA

LES UTILITZEN EN QUASITOTS ELS
SINDICATS, MAGATZEMS D'OLIS I
VINS I INDÚSTRIES, PER LLUR DU-
RACIÓ SEGURETAT I EXACTITUD

Báscula model 253 per a pesar vagonetes

Caixes d'acer per a guardar valors

PER A OBRIR AMB CLAU I SENSE CLAU

Demanin-se dibuixos i preus a

ARISÓ : Sans, 12 : BARCELONAEn dirigit-vos a les cases anunciadores, citeu **AGRICULTURA**

ARBRES

Selecció d'arbres per a repoblació de riberes

Plançons de POLLS BORDILS

reconeguts en el XIV Congrés de la Federació Agrícola Catalano-Balear, com una de les classes de població de major producció

Carolines - Plàtans - Acàcies

Albes - Pollancs de totes classes

.....

Miquel Bosch Batlle
BORDILS (Girona)

SINDICATS

AGRÍCOLES I VINATERS

PER a tota mena de
tines per a vi, basses
per a aigua i construccions de CIMENT
ARMAT, la casa

LLUIS SANS

CARRER TRAFALGAR, 14
BARCELONA

té establerta una secció especial de pressupostos i plànols.

VITICULTORS

Novament s'expenen els acreditats

Sofres
Schloesing

(Souper, Minor, Major, Souprenie)

Produïts per les importants fàbriques
USINES SCHLOESING FRERES
& Co., de Marsella, els resultats
dels quals per a combatre l'oidium,
el mildiu de les fulles i el raïm «black-
rots», malalties de les patateres, to-
maqueres, melonars i cucs dels ar-
bres fruiters, son ben coneguts i
apreciats per tots els agricultors

Agent general per a Espanya

J. DORGE BRAY
Princesa, 14 - BARCELONA

Es demanen sub-agents a les provincies de
Girona i Lleyda

En dirigit-vos a les cases anunciadores, citeu AGRICULTURA

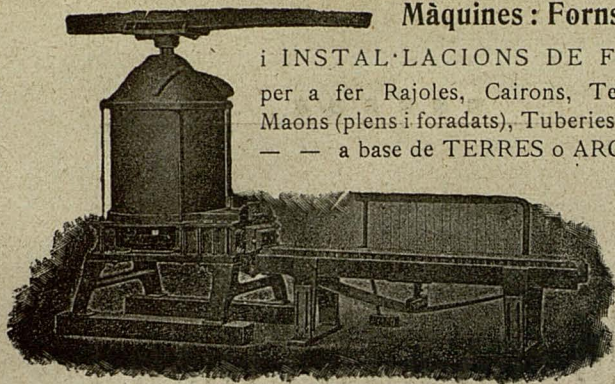
ESPAI RESERVAT
PER A LA CASA

VICENS VILA CLOSA

(Successor de KEGELS I VILA)

MAQUINÀRIA VITI-VINÍCOLA
PRODUCTES ENOLÒGICS
I ANTI-CRIPTOGÀMICS

PASSEIG DE GRÀCIA, 88
BARCELONA

Màquines : Forns : Accesoris

i INSTAL·LACIONS DE FÀBRQUES
per a fer Rajoles, Cairons, Teules, Totxos,
Maons (plens i foradats), Tuberries o Canonades,
— a base de TERRES o ARGILES —

PREMSSES,
AMASSA-
DORES,
MOLINS,
MATXA-
CADORES,
GARBE-
LLADO-
RES

Màquina, moguda a força animal,
fabricadora de materials d'edificació, amb fangs o argiles

MESCLA-
DORES de
morter, etc.

Instal·lacions de FÀBRQUES de CALÇ i CEMENTS

Màquines i Motllos per a
fer: BLOCS, MAONS, CO-
LUMNES, CORNISES i al-
tres objectes d'ornamenta-
ció amb CIMENT i ARENA

ESTUDIS i PROJECTES

J. F. Villalta, c. E.

(Apartat de Correus)

BARCELONA

MOTORS I BOMBES GARDNER

INSTAL·LACIONS COMPLETES PER
A REGAR, FORÇA MOTRIU I AIXECA-
MENT D'AIGÜES, PER MITJÀ D'ELEC-
TRICITAT, GASOLINA O GAS POBRE

A. MAÑÉ JANÉ

(Successor de BADIA I MAÑÉ)

TRAFALGAR, 11

BARCELONA